

Rozpad domova

„Když chcete zničit stodolu,“ řekl mi kdysi jeden farmář, „vyřízněte ve střeše díru velkou padesát krát padesát centimetrů. Potom už se můžete jenom dívat.“

Architekt Chris Riddle, Amherst, Massachusetts

Téhož dne, kdy zmizí lidstvo, ujme se vlády příroda a okamžitě se pustí do úklidu v domě – vlastně v domech. Začne od podlahy, a smete je z povrchu zemského. Všechny vezmou za své.

Vlastníte-li dům, dobře víte, že je to jen otázka času. Nikdy jste si to nechtěli připustit. Ani když jste si všimli prvních známek neúprosné eroze, která nejdříve ze všeho začala hlodat na vašich úsporách. Když vám poprvé řekli, kolik bude stát váš dům, nikdo se nezmínil o tom, co všechno budete muset platit, aby se ho nezmocnila příroda ještě dříve, než zaplatíte poslední splátku hypotéky.

Dokonce i tehdy, když bydlíte v postmoderní a dokonale upravené městské čtvrti, kde těžké zemní stroje zatlačily krajinu do podřízeného postavení, kde lidé nahradili původní neukázněné rostliny poslušným trávníkem a rovnoměrně rostlými okrasnými stromy a kde ve jménu vypuzení komárů vysušili a vydláždili mokřiny – dokonce i tehdy víte, že příroda není podrobena. Nezáleží na tom, jak dokonale jste svůj dům utěsnili. Stejně do něj proniknou neviditelné zárodky a rychle se promění v plíseň – příšernou, pokud ji vidíte, ale ještě mnohem horší, když ji nevidíte, protože v tom případě se ukrývá pod vymalovanou stěnou a užívá vnitřní vrstvy sádrokartonu, rozkládá spojovací prvky a stravuje podlahové nosníky. Nebo váš domov obsadili termity, mravenci, švábi, sršni a možná i drobní savci.

Ze všeho nejvíce vás ale sužuje látka, která je za jiných okolností podstatou života: voda. Neustále se dere dovnitř.

Poté co zmizíme, objeví se voda jako odplata za naši samolibou, mechanizovanou nadřazenost. Nejprve se zaměří na dřevěné nosné konstrukce, které jsou nejčastěji používaným stavebním prvkem rozvinutého světa. Místem prvního kontaktu je střecha, krytá patrně asfaltovými nebo břidlicovými taškami. Měly by vydržet dvacet nebo třicet let, ale záruka neplatí kolem komína, kde se objeví první netěsnosti. Za vytrvalého působení deště se postupně uvolní těsnění a pod tašky pronikne voda. Stéká po opláštění zhotoveném z překližky, nebo u novějších domů z dřevotřískových desek, které jsou tvořeny asi sedmicentimetrovými úlomky dřeva spojenými dohromady pryskyřicí.

Novější nemusí vždy znamenat lepší. Německý vědec Wernher von Braun, který se podílel na tvorbě amerického vesmírného programu, rád vyprávěl historku o plukovníku Johnu Glennovi, prvním Američanovi, který obletěl zeměkouli. „Víte, co si Glenn zamumlal pár vteřin před vzletem, když už byl pevně usazený a připoutaný v kabině rakety, kterou jsme pro něj sestrojili, a když jsme se všichni soustředili na význam oné chvíle? „Pane Bože, sedím tady na hromadě nejnižších cenových nabídek!““